

Приходько А.С.,
студентка 5 курсу, 10 групи Інституту підготовки
кадрів для органів юстиції України
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ

Ключові слова: інтелектуальна власність, злочинність, запобігання

Keywords: intellectual property, criminality, prevention

Анотація: Розглянуто поняття злочинності у сфері інтелектуальної власності, її поширеність, вказано дієві засоби запобігання.

Abstract: The concept of the criminality on the field of the intellectual property is considered, its prevalence, the effective means of prevention are specified.

Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права

інтелектуальної власності визначається законодавством. [1] Відповідно дані злочини спрямовані проти інтелектуальної власності, тобто посягають на права громадян щодо володіння, користування та розпорядження результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Сутністю злочинності у сфері інтелектуальної власності є суспільно небезпечне порушення права інтелектуальної власності, змістом якого є протиправне використання виключних майнових прав суб'єктів права інтелектуальної власності. Формою існування такої злочинності є відносна масова діяльність членів суспільства зі вчинення злочинів проти прав інтелектуальної власності. [1]

Аналізуючи сучасний стан злочинності у сфері інтелектуальної власності, слід звернутись до статистичних даних. Так, Новіков О.В. у своїй роботі «Кримінологічний аналіз показників вимірювання злочинності у сфері інтелектуальної власності в Україні» зазначає, що відбувається спад ефективності роботи правоохоронних органів у сфері протидії досліджуваній злочинності та підвищення рівня латентності злочинів у сфері інтелектуальної власності. Також автор звертає увагу, що незважаючи на постійне збільшення рівня зареєстрованих злочинів у досліджуваній сфері, їх реальний обсяг не менш як у десять разів більший від офіційного облікованого рівня. [2]

Отже, наразі постає питання розроблення нової державної політики з боротьби зі злочинністю у сфері інтелектуальної власності та нових методів такої боротьби, які б забезпечили суттєве зниження рівня злочинності або навіть їх припинення взагалі.

Слід сказати, що на сьогодні кримінологічна політика держави формується (здебільшого правознавцями) як певна інтегрована система різних за походженням запобіжних напрямів, що викликає полярність теоретичних і прикладних концепцій запобігання злочинності. [3] Однак через відсутність єдиного законодавчого підходу до кримінально-правової охорони інтелектуальної власності в Україні відбувається зниження рівня ефективності діяльності правоохоронних органів щодо запобігання даним злочинам.

Важливим питанням, що підлягає вирішенню при дослідженні методів боротьби із злочинністю у сфері інтелектуальної власності, слід назвати кадрово забезпечення державних правоохоронних органів в даній сфері. Низький рівень розкриття злочинів проти інтелектуальної власності зумовлений недостатньою компетентністю відповідних органів. Вбачається, що регулярне проведення програм підвищення кваліфікації осіб, які здійснюють правоохоронну діяльність, забезпечить функціонування правоохоронних органів належним чином. [4] Доречним також є залучення відповідних спеціалістів та фахівців, які мають належний рівень знань у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

Новіков спеціально

Можливою вбачається також співпраця правоохоронних органів із приватними компаніями, які мають власний досвід із протидії злочинам проти інтелектуальної власності на продукти, що виготовляють. Такі компанії розробляють власні підходи та методики щодо боротьби із даним видом злочинності. Впроваджуючи такі заходи із попередження та виявлення злочинів у сфері інтелектуальної власності, компанії мають відповідні результати ефективності такої протидії, тому взаємодіючи із правоохоронними органами, держава забезпечить запобігання даному виду злочинності належним чином. Доцільним для протидії злочинності у сфері інтелектуальної власності можна назвати дипломатичні зв'язки із державами та міжнародними організаціями. Так, вбачається, що запозичення досвіду різних країн підвищить рівень розкриття таких злочинів. Необхідним є розроблення та впровадження спільних програм із боротьби зі злочинністю у сфері інтелектуальної власності. Важливим є участь нашої держави в міжнародних організаціях із протидії злочинності, проведення конференцій, в тому числі міжнародних задля вирішення питань запобігання злочинам проти інтелектуальної власності на глобальному рівні.

Досліджуючи міжнародний досвід слід зазначити, що Велика Британія є однією з перших країн, в яких на загальнодержавному рівні було визнано необхідність системної боротьби зі злочинністю у сфері інтелектуальної власності. Відповідно було засновано новий підхід до боротьби із злочинністю у даній сфері, заснований на широкій взаємодії уряду, правоохоронних органів, громадських організацій та промислових груп. [5] Отже, спираючись на інформацію, яку надають члени суспільства, правоохоронні органи стають більш дієвими та забезпечують розкриття більшої кількості злочинів проти інтелектуальної власності.

Відповідно, можливим є здійснення діяльності із запобігання злочинам у сфері інтелектуальної власності суб'єктами, що залучені на некомерційній основі. Ними можуть бути як громадяни, так і об'єднання громадян із відповідною метою щодо запобігання злочинності. Більш того, одним з методів залучення громадськості до боротьби із злочинністю у даній сфері

вбачається проведення стимулюючих акцій для громадян задля викриття фактів порушення прав інтелектуальної власності.

Ефективним методом взаємодії держави і суспільства із запобігання злочинності у сфері інтелектуальної власності є створення недержавних правоохоронних органів. Відповідна тенденція розподілу правоохоронних функцій на державну та недержавну є всесвітньовідомою. Безумовно, значна роль у боротьбі зі злочинністю має належить саме суспільству. Тому діяльність недержавних правоохоронних органів на комерційній основі як складова правоохоронної системи держави має внести невід'ємний вклад у боротьбу із даним видом злочинності.

Отже, в Україні даний вид злочинності та його реальний стан не враховано належним чином. Через це досі не вироблено дієвих заходів протидії таким злочинам. Законодавство не є систематизованим, а правоохоронні органи не мають належний рівень компетентності, достатній для запобігання злочинам у цій сфері. Необхідним є підвищення кваліфікації правоохоронців у сфері запобігання злочинам проти інтелектуальної власності. Важливим є створення недержавних правоохоронних органів, а також залучення громадськості задля боротьби зі злочинністю.

Список використаних джерел:

1. Новіков О. В. Поняття злочинності у сфері інтелектуальної власності / О. В. Новіков // Юридична Україна. – 2013. – №10. – С. 97-101.
2. Новіков О. В. Кримінологічний аналіз показників вимірювання злочинності у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс] / О. В. Новіков // Журнал східноєвропейського права. – 2016. – № 32. – С. 37–44. – Режим доступу: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/novikov_32.pdf.
3. Голина В. В. Кримінологічна політика як основа розробки теорії і практики запобігання злочинності в Україні / В. В. Голина // Проблеми законності. – 2016. – Вип. 133. – С. 192 – 203.
4. Новіков О. В. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс] / О. В. Новіков // Журнал східноєвропейського права. – 2016. – № 33. – С. 50–58. – Режим доступу: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2016/11/novikov_33.pdf.
5. Новіков О. В. Міжнародний досвід боротьби зі злочинністю у сфері інтелектуальної власності / О. В. Новіков // Право і суспільство. – 2014. – №1. – С. 217–222.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман,
проф. Б. М. Головкін,
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

**Злочинність у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
3-68 кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.**

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017